

OUCH!

Vaš mesečni bilten za podizanje svesti o bezbednosti informacija

Kupujte bezbedno preko interneta

Sezona praznika se bliži. Uskoro će milioni ljudi širom sveta biti u potrazi za savršenim poklonima, i mnogi od nas će kupovati preko interneta. Nažalost, sajber kriminalci će takođe biti aktivni, kreirajući lažne veb sajtove za kupovinu i koristeći druge taktike kako bi ukrali vaše podatke ili novac. U nastavku otkrijte kako da bezbedno kupujete preko interneta i da ne postanete žrtva.

Lažne internet prodavnice

Sajber kriminalci kreiraju lažne prodavnice na internetu koje oponašaju izgled pravih sajtova ili koriste imena široko poznatih prodavnica ili brendova. Kada ste u potrazi za najboljim ponudama na internetu, možete se lako naći na nekom od ovih lažnih sajtova. Kupovina putem ovakvih sajtova može vas dovesti do falsifikovanih ili ukradenih predmeta, a može se dogoditi i da ono što ste kupili nikada ne bude isporučeno. Kako biste se zaštitili, predlažemo vam da primenite sledeće savete:

- Kad god je to moguće, kupujte preko internet prodavnica koje već poznajete, u koje imate poverenje i sa kojima ste ranije poslovali. Sačuvajte linkove tih internet prodavnica, npr. kao *bookmark* u vašem pregledaču.
- Budite sumnjičavi prema reklamama ili promocijama koje se pojavljuju u pretraživačima i nude cene koje su značajno povoljnije od onih koje su objavljene na zvaničnim internet prodavnicama. Ako ponuda zvuči previše dobro da bi bila istinita, moguće je da se radi o prevari.
- Budite oprezni sa veb sajtovima koji ne nude način da ih kontaktirate, imaju neispravne stranice sa kontaktima, ili kao kontakt nude adrese elektronske pošte privatnih lica.
- Budite sumnjičavi ako veb sajt liči na onaj koji ste ranije koristili, ali su domensko ime ili naziv prodavnice drugačiji. Kao primer, uzmimo da ste navikli da kupujete preko Amazona, čija je adresa veb sajta www.amazon.com. Nepažnjom vam se može dogoditi da se nađete na lažnom veb sajtu koji izgleda vrlo slično, ali je njegova adresa na primer www.amazonshoppers.com.
- Unesite ime internet prodavnice ili njenu veb adresu u pretraživač da biste videli šta su drugi kupci pisali o njoj. Potražite pojmove kao što su "prevara", "nikad više" ili "lažni" (eng. „fraud“, „scam“, „never again“, „fake“).
- Zaštitite se korišćenjem jedinstvene lozinke za svaki od vaših naloga na internetu. Ne možete da zapamtite sve te različite lozinke? Razmotrite njihovo čuvanje u menadžeru lozinke.

Prevare na zvaničnim veb sajtovima

Budite oprezni čak i kada kupujete preko pouzdanih veb sajtova. Velike internet prodavnice često u ponudi imaju proizvode koje prodaju treće strane (druge osobe ili kompanije) od kojih neke mogu imati nameru da vas prevare. Takve internet destinacije su nalik stvarnim tržišnim centrima u kojima su neki prodavci pouzdaniji od drugih.

- Pre nego što napravite porudžbinu proverite reputaciju svakog prodavca čitanjem komentara drugih kupaca.
- Budite oprezni sa prodavcima čija je internet prodavnica nova, nemaju komentare drugih kupaca ili koji prodaju proizvode po neuobičajeno niskim cenama.
- Upoznajte se sa politikom poslovanja onlajn prodavnice vezano za kupovine od trećih strana.
- Kada ste u nedoumici, radije kupujte proizvode koje internet prodavnice prodaju direktno, odnosno izbegavajte proizvode koje treće strane prodaju putem ovakvih veb sajtova.
- Čak i u slučaju legitimnih prodavaca, dobro proučite garanciju prodavca i politiku povraćaja pre bilo kakve kupovine.

Plaćanje putem interneta

Redovno proveravajte izveštaje sa vaših platnih kartica kako biste na vreme uočili sumnjive transakcije. Ako je dostupno kao opcija, omogućite da vam se pošalje obaveštenje (putem mejla, sms porukom ili kroz aplikaciju) svaki put kada je sa vaše platne kartice izvršena naplata. Ukoliko otkrijete bilo kakvu sumnjivu aktivnost, odmah pozovite banku koja je izdala karticu i podnesite prijavu. Koristite kreditne umesto debitnih kartica za plaćanja putem interneta. Kad koristite debitne kartice novac se skida direktno sa vašeg bankovnog računa, pa će u slučaju prevare verovatno biti potrebno više truda i vremena da povratite svoj novac. Druga opcija je da za kupovinu preko interneta koristite bezbednije servise za internet plaćanje, kao što su e-novčanici poput PayPal-a, koji ne zahtevaju da prodavcu otkrijete broj vaše platne kartice. Izbegavajte veb sajtove koji prihvataju plaćanje samo u kriptovaluti ili zahtevaju nejasne načine plaćanja.

Iako internet prodavnica izgleda profesionalno, to ne znači i da je zakonita. U slučaju da se osećate nelagodno dok koristite određeni veb sajt, prestanite da ga posećujete. Umesto toga, koristite dobro poznate sajtove kojima verujete ili ste ih bezbedno koristili u prošlosti. Možda nećete pronaći fenomenalnu ponudu, ali je mnogo verovatnije da ćete na taj način izbeći prevaru.

Gost urednik

Mark Orlando je lider iz domena bezbednosti koji je branio računarske mreže Pentagona, Bele kuće i brojnih klijenata iz privatnog sektora. Danas je izvršni direktor i suosnivač firme za sajber bezbednost Bionic, kao i predavač i autor obuka na SANS institutu. [Tviter: [@markaorlando](https://twitter.com/markaorlando)]

Dodatni materijal

Napravite lozinku na jednostavan način: <https://www.sans.org/newsletters/ouch/making-passwords-simple/>

Socijalni inženjering: <https://www.sans.org/newsletters/ouch/social-engineering-attacks/>

Napadi putem tekstualnih poruka: <https://www.sans.org/newsletters/ouch/messaging-smishing-attacks/>

Prevare putem društvenih mreža: <https://www.sans.org/newsletters/ouch/scamming-you-through-social-media/>

Preveli za zajednicu: Dragan Ristić i Gordana Živanović

OUCH! Bilten objavljuje SANS Security Awareness program i distribuira se pod [Creative Commons BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/). Biltene je dozvoljeno deliti ili distribuirati pod uslovom da se sadržaj ne prodaje i ne modifikuje. Redakcija: Walter Scrivens, Phil Hoffman, Alan Waggoner, Les Ridout, Princess Young.